

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/969/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 4.Bpkf.86/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A dr. Vermes Attila ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] 1.1. Az indítványozó által kifogásolt határozat a következő.
- [3] A Győri Járásbíróság 2023. január 12-én meghozott B.735/2022/3. számú végzésével elutasította az indítványozó pótmagánvádló által lopás büntette [Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény – továbbiakban Btk. – 370. § (1) és (4) bekezdés *a*) pontja] miatt benyújtott vádindítványt. A Győri Törvényszék a 2023. február 22-én meghozott 4.Bpkf.86/2023/2. számú végzésével az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [4] 1.2. A rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panaszban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [5] Az indítványozó 2022. április 22-én feljelentést tett lopás büntette miatt [Btk. 370. § (1) bekezdés, (4) bekezdés *a*) pont].
- [6] A Győri Rendőrkapitányság a 08010/1414-5/2022.bü. számú, 2022. április 29-i keltezésű meghozott határozatával megszüntette a lopás büntette miatt folytatott eljárást, arra hivatkozással hogy a cselekményt jogerősen elbírálták. Az indítványozó a határozattal szemben panaszt nyújtott be.
- [7] A Győri Járási Ügyészség a 2022. június 22-ei keltezésű B.1998/2022/6. számú határozatával az indítványozó panaszát, mint alaptalant elutasította; egyben tájékoztatta az indítványozót, mint sértettet a pótmagánvádlóként történő fellépés

lehetőségéről és feltételeiről, valamint a pótmagánvádló jogairól és kötelezettségeiről.

- [8] Az ügyészség határozatát az indítványozó 2022. június 29-én saját kezűleg (postai úton), míg jogi képviselője 2022. június 24-én elektronikus úton vette át.
- [9] A jogi képviselővel eljáró indítványozó 2022. december 7-én vádindítványt nyújtott be az eljáró ügyészséghez a Btk. 370. § (1) bekezdésébe és (4) bekezdés *a*) pontjába ütköző bűncselekményre hivatkozással. A vádindítvány lényege szerint 2020. szeptember 11. és 2020. szeptember 17. között a pótmagánvádló négy kutyáját – összesen 12.400 euro értékben – jogtalanul eltulajdonították.
- [10] A pótmagánvádló jogi képviselője a vádindítványban – a pótmagánvádlóként történő fellépésre nyitva álló törvényi határidő letelte miatt – egyúttal igazolási kérelmet is benyújtott. Az indítványozó igazolási kérelmében arra hivatkozott, hogy az ügyészség a panaszt elutasító határozatában nem tájékoztatta arról, hogy a pótmagánvádló indítvány előterjesztéséhez kérheti pártfogó ügyvéd igénybevételét (a kötelező jogi képviselőhöz). Ennélfogva az indítványozó önhibáján kívül mulasztott.
- [11] A Győri Járásbíróság B.735/2022/3. számú végzésével elutasította az indítványozó igazolási kérelmét és vádindítványát [Be. 794. § (1) bekezdés *a*) pontja].
- [12] A járásbíróság szerint a Győri Járási Ügyészség határozata minden szükséges, törvény által előírt tájékoztatást maradéktalanul tartalmazott, így az ügyészség ebbéli mulasztására az indítványozó alappal nem hivatkozhat. Az ügyészségi határozat pedig szabályszerűen került kézbesítése mind az indítványozó, mind annak jogi képviselője részére, így az indítványozó nem önhibáján kívül mulasztotta el a vádindítvány benyújtására nyitva álló – 2022. augusztus 29-én lejárt – határidőt [Be. 791. § (1) bekezdés].
- [13] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Győri Törvényszék 4.Bpkf.86/2023/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [14] A törvényszék szerint a járásbíróság helytálló indokát adta döntésének, a tényeknek megfelelően rögzítette határozatában, hogy a pótmagánvádlót önhiba terheli a késedelem kapcsán. A másodfokú végzés szerint az ügyészi határozat teljes részletességgel tartalmazta a törvény által előírt figyelmeztetéseket, pártfogó ügyvéd igénybevételére vonatkozó kioktatási kötelezettséget a törvény nem ír elő. Indokai szerint ezen túlmenően pedig a pótmagánvádló már számos esetben indított pótmagánvádas eljárást a Győri Járásbíróságon, amelyekben a képviselőjét pártfogó ügyvéd látta el, ezért alaptalan azon hivatkozása, hogy erre az ügyészi figyelmeztetés nem tért ki.
- [15] A törvényszék továbbá a pótmagánvádban foglaltakra tekintettel kifejtette, hogy a korábban már befejeződött pótmagánvádas ügyben az indítványozó számára kedvezőtlen döntés nem teszi az abban eljáró bírók személyét elfogulttá.
- [16] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a alapján a Győri Járásbíróság B.735/2022/3. számú végzése, valamint a Győri

Törvényszék 4.Bpkf.86/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése érdekében.

- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott.
- [18] Indokai szerint a nyomozó hatóságok nem hallgattak meg tanúkat, továbbá egyes okirati bizonyítékokat a nyomozati anyagból eltüntettek, a bíróságok eljárása pedig tisztességtelen volt és a büntetőeljárás egyes törvényi szabályaiba ütközött.
- [19] Az indítványozó szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 229. § (3) bekezdése kötelezettséggént írja elő az ügyészség számára, hogy tájékoztatni kell a sértettet arról, hogy ha jövedelmi és vagyoni viszonyai folytán nem tud jogi képviselétől gondoskodni, személyes költségmentesség és pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezése iránt a jogi segítségnyújtó szolgálathoz fordulhat. Indokai szerint az ügyészség mulasztására tekintettel a pótmagánvádlói fellépésre nyitva álló határidőt önhibáján kívül mulasztotta el és az általános szabályok szerint igazolásnak lett volna helye (a korábbi Be. 65. § (2) bekezdés utolsó mondata szerinti hat hónapos jogvesztő határidőn belül).
- [20] Az Alkotmánybíróság főtitkárának felhívására az indítványozó – pártfogó ügyvéd igénybevételeivel – kiegészítette az indítványt, amelyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme mellett a XXVIII. cikk (2) bekezdésére is hivatkozott.
- [21] Az indítványozó az indítvány kiegészítésében pontosította, hogy az ügyészség mulasztása nem a korábbi Be.-ből következik, hanem a hatályos Be. 63. § (2) bekezdésén alapul. Álláspontja szerint az ügyészség a tájékoztatási kötelezettségét nem kerülhette volna ki azzal, hogy általánosságban a költségkedvezményekre hívja fel a sértett figyelmét, a jogi segítségnyújtás külön említése nélkül. A Be. 63. § (2) bekezdése mind a bíróság, mind az ügyészség, mind pedig a nyomozó hatóság kötelezettségévé teszi annak észlelését, hogy fennállnak a pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezésének feltételei. Az indítványozó szerint a másodfokon eljáró törvényszék pedig a téves indokolással hagyta helyben az elsőfokú végzést, miszerint nincsen jogszabályi rendelkezés a jogi segítségnyújtásra vonatkozó kioktatási kötelezettségről.
- [22] Álláspontja szerint nem elfogadható a megsemmisíteni indítványozott másodfokú döntésben szereplő azon hivatkozás, miszerint azért nem kell tájékoztatni az indítványozót a jogi segítségnyújtó szolgálat létezéséről, mert volt már pártfogó ügyvédje az indítványozónak.
- [23] Ennélfogva az indítványozó szerint a Be. 63. § (2) bekezdésének megsértése nem csupán eljárásjogi jogsértés, hanem sérültek az indítványozónak a tisztességes eljáráshoz fűződő jogai is [Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése]. Indokai szerint a pótmagánvádlóként kezdeményezett büntetőeljárás érdemben azért nem tudott megindulni, mert nem jutott időben pártfogó ügyvédi szolgáltatáshoz.

- [24] Az indítványozó az indítvány kiegészítésében hivatkozott továbbá a jogi segítségnyújtás magyarországi helyzetére, valamint az Alkotmánybíróság 42/2012. (XII. 20.) AB határozatának indokolására.
- [25] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 26–27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [26] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Győri Járásbíróságon 2023. április 11-én személyesen benyújtott indítvány – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint – határidőben érkezett a 2023. február 22-ei keltezésű, sérelmezett törvényszéki végzés vonatkozásában. Az Alkotmánybíróság főtitkárának felhívására az indítványozó határidőben kiegészítette az indítványt.
- [27] Az indítványozó számára további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, érintettsége pótmagánvádlóként fennáll a Győri Törvényszék eljárásával összefüggésben, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta.
- [28] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételek vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [29] Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát és az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés *a*) pont]; az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói végzéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont], valamint az Alaptörvény indítványozó szerint sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont].
- [30] Az indítványozó megjelölte az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolta, hogy a sérelmezett bírói végzések álláspontja szerint miért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]. Az indítványkiegészítés a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme kapcsán az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésére (ártatlanság véelme) is hivatkozott, ugyanakkor a pótmagánvádló indítványozó ezzel összefüggésben releváns, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott elő.
- [31] Az indítványozó továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott bírói döntések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].

- [32] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel nem konjunktív, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását (vö. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]). A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [33] 4.1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét – a fellebbezésben foglaltakhoz hasonlóan – arra tekintettel állította, hogy az ügyészség mulasztása miatt nem tudta a pótmagánvádlói fellépésre nyitva álló határidőt teljesíteni és az eljáró bíróságok téves indokok (törvényi kötelezettség hiánya; korábbi pártfogó ügyvéd igénybevétele) alapján, megalapozatlanul utasították vissza az igazolási kérelmét (és vádindítványát).
- [34] A rendelkezésre álló iratokból kitűnően az ügyészség a pótmagánvádlói fellépésről tájékoztatta az indítványozót, ám határozatában nem tért ki a pártfogó ügyvédi képviselő lehetőségére.
- [35] A pótmagánvádlói fellépés kapcsán a korábbi – az indítványban hivatkozott, 2008. január elsejétől hatályos – Be. 229. § (3) bekezdése kifejezetten rendelkezett a pártfogó ügyvédi képviselőre vonatkozó ügyészségi tájékoztatási kötelezettségről.
- [36] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben alkalmazandó, hatályos Be. 371. §-a – a pótmagánvádlói fellépésre vonatkozó ügyészi tájékoztatás kapcsán – nem nevesíti kifejezetten a pártfogó ügyvédi képviselőre vonatkozó kötelező tájékoztatást. A Be. 371. § (1) bekezdése szerint, ha a panaszt elbíráló ügyészség a sértettnek a feljelentés elutasítása vagy az eljárás megszüntetése miatt előterjesztett panaszát elutasítja, a határozatában tájékoztatja a sértettet a pótmagánvádlóként történő fellépés lehetőségéről, feltételeiről, valamint a pótmagánvádló jogairól és kötelezettségeiről.
- [37] Ugyanakkor az indítványkiegészítésben hivatkozott, hatályos Be. 63. § (2) bekezdése alapján a sértett – a Be. 54. § (1) bekezdése nyomán pedig értelemszerűen a pótmagánvádló – tájékoztatása valójában abban az esetben kötelező, ha az ügyészség észleli, hogy a pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezésének feltételei fennállnak.
- [38] Jelen esetben viszont az indítványozó – a tájékoztatás elmaradásán túlmenően – nem tért ki arra, hogy az ügyészségnek mi alapján, mely ismeret, ténytudás birtokában kellett volna a Be. 63. § (2) bekezdésében foglaltakat észlelnie. Az Alkotmánybíróság mindemellett utal arra, hogy – a rendelkezésre álló iratok alapján – az indítványozó a Győri Rendőrkapitányság határozatával szemben benyújtott panasz kapcsán jogi képviselő igénybevételevel járt el, és az ügyészség a kifogásolt határozatot nem csupán az indítványozónak küldte meg, hanem az indítványozó jogi képviselőjének is.

- [39] Az eljáró bíróságok az igazolási kérelemben foglaltak vonatkozásában (érdemi indokolás mellett) megállapították, hogy az indítványozót önhiba terheli a késedelem miatt, az ügyészégi határozat pedig a törvény által előírt tájékoztatást tartalmazta.
- [40] 4.2. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslással nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [41] Az indítványozó – igazolási kérelem mikénti elbírálására vonatkozó – kifogásai egésze nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozó, a bíróságok jogalkalmazását, jogértelmezését vonja kritika alá, és a támadott végzésekben foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {vö. pl. 3264/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [64]}.
- [42] 4.3. Következésképpen az indítvány nem vetett fel s nem vet fel a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség iránti kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségüként értékelhető kérdést. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [43] 4.4. Az Alkotmánybíróság megemlíti, hogy az indítványozó 2022. június 29-én vette át az ügyészség határozatát, a vádindítványt pedig 2022. december 7-én nyújtotta be. Az indítvány szerint az általános szabályok szerint igazolásnak lett volna helye a korábbi Be. 65. § (2) bekezdés utolsó mondata szerinti hat hónapos jogvesztő határidőn belül.
- [44] Megjegyzi ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben alkalmazandó Be. 139. § (2) bekezdés utolsó mondata alapján igazolási kérelmet nem lehet három hónapon túl előterjeszteni.
- [45] 5. Ekként az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-ára és 52. § (1b) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjaira tekintettel visszautasította.

Budapest, 2024. április 9.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné Dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró